

Evidensbaseret Rapport

Vedrørende status for støtteboliger til
personer med autisme; behovsanalyse.

Nationale Rapporter

Europa-Kommissionens støtte til produktionen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som kun afspejler forfatterernes synspunkter, og Kommissionen kan ikke holdes ansvarlig for enhver brug, der kan gøres af oplysningerne deri.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Om Projektet

Houses4Autism-projektet er et omfattende forskningsinitiativ, der har til formål at udforske udfordringerne og behovene hos unge voksne med autismespektrumforstyrrelse (ASD), når de overgår til en selvstændig livsstil. Projektet, som er finansieret af Den Europæiske Union, undersøger de barrierer, disse individer står over for, og identificerer støttemekanismer, der kan lette en smidigere overgang til autonom livsstil. Undersøgelsen involverede feltforskning udført på tværs af fem europæiske lande: Cypern, Danmark, Italien, Nordmakedonien og Irland. Data indsamlet gennem strukturerede spørgeskemaer gav indsigt i deltagernes personlige erfaringer med selvstændigt liv, og adresserede nøglespørgsmål som stress- og angsthåndtering, sensorisk overbelastning og økonomisk styring.

Denne rapport tilbyder en analyse af de indsamlede data og fremhæver nøgleområder, hvor målrettet støtte er nødvendig for personer med højt fungerende autisme. Disse områder omfatter støtte til mental sundhed, praktisk hjælp til daglige opgaver og finansiell forståelse. Forskningen skitserer yderligere sammenhængen mellem sensorisk overbelastning, daglig stress og angstniveauer, hvilket understreger behovet for skræddersyede interventioner for at forbedre livskvaliteten for dem på autismespektret.

Gennem denne analyse sigter Houses4Autism-projektet på at udvikle bedste praksis og strategier, der vil fremme uafhængighed og selvtillid hos autistiske individer, hvilket gør dem i stand til at trives i deres lokalsamfund. Analysen af alle data udført med brug af SPSS-software.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning

2. Desk Research

2.1 Landets profil

2.1.1 Cypern

2.1.2 Danmark

2.1.3 Italien

2.1.4 Republikken Nordmakedonien

2.1.5 Irland

2.1.6 Den Europæiske Union

Klik på mig for at
gå tilbage til
indholdsfortegn
elsen

1. Indledning

Houses4Autism-projektet er et omfattende forskningsinitiativ, der har til formål at udforske udfordringerne og behovene hos unge voksne med autismspektrumforstyrrelse (ASD), når de overgår til en selvstændig livsstil. Projektet, som er finansieret af Den Europæiske Union, undersøger de barrierer, disse individer står over for, og identificerer støttemekanismer, der kan lette en smidigere overgang til autonom livsstil. Undersøgelsen involverede feltforskning udført på tværs af fem europæiske lande: Cypern, Danmark, Italien, Nordmakedonien og Irland. Data indsamlet gennem strukturerede spørgeskemaer gav indsigt i deltagernes personlige erfaringer med selvstændigt liv, og adresserede nøglespørgsmål som stress- og angsthåndtering, sensorisk overbelastning og økonomisk styring.

Denne rapport tilbyder en analyse af de indsamlede data og fremhæver nøgleområder, hvor målrettet støtte er nødvendig for personer med højtfuncerende autisme. Disse områder omfatter støtte til mental sundhed, praktisk hjælp til daglige opgaver og finansiel forståelse. Forskningen skitserer yderligere sammenhængen mellem sensorisk overbelastning, daglig stress og angstniveauer, hvilket understreger behovet for skræddersyede interventioner for at forbedre livskvaliteten for dem på autismspektret.

Gennem denne analyse sigter Houses4Autism-projektet på at udvikle bedste praksis og strategier, der vil fremme uafhængighed og selvtillid hos autistiske individer, hvilket gør dem i stand til at trives i deres lokalsamfund. Analysen af alle data udført med brug af SPSS-software.

2. Desk Research

Skrivebordsforskningen havde til formål at identificere den nuværende tilstand af støttende boliger til personer med autismespektrumforstyrrelse (ASD) på tværs af partnerlande, herunder Cypren, Danmark, Italien, Irland og Nordmakedonien. Denne forskning giver en analyse af, hvordan hvert land adresserer boligbehovet for mennesker med ASD, med fokus på involvering af både den offentlige og den private sektor, eksisterende huller i leveringen af tjenesteydelser og de innovative skridt, der er taget for at fremme en selvstændig livsstil. Ved at forstå de nuværende praksisser og politikker på plads, fremhæver forskningen forskellene i tilgængelige ressourcer, niveauet af regerings- og ngo-deltagelse, og i hvilket omfang teknologiske fremskridt og skræddersyede boligmodeller er blevet implementeret for at forbedre livskvaliteten for personer med ASD.

2.1 Landets profil

2.1.1 Cypern

Den samlede procentdel af personer med ASD:

I alt er der 7.032 personer med autismespektrumforstyrrelse på Cypern. Det er beregnet, at der fødes omkring 1 barn med autisme ud af hver 57 fødsler.

Antal organisationer (offentlige, ngo'er, private), der er vært for personer med ASD i deres boliger:

I alt er syv organisationer på Cypern involveret i at være vært for personer med autismespektrumforstyrrelse (ASD) i deres boliger. Disse organisationer tilbyder understøttede levevilkår for personer med handicap, herunder intellektuelle og visuelle handicap. Republikken Cypern vurderede 51 ansøgninger om den nye ordning for introduktion af personer med handicap i programmer for understøttet levevis, hvilket indikerer involvering af flere organisationer, både offentlige og private, i at imødekomme personer med handicap, herunder ASD.

Som et resultat af disse tiltag blev der udviklet syv nye samfundsbaseboliger gennem et offentligt udbud gennemført i 2019. Kontrakter for disse projekter blev underskrevet af ngo'er og virksomheder i den private sektor. Disse hjem blev designet til at rumme personer med intellektuelle og visuelle handicap. Selvom teksten ikke udtrykkeligt nævner ASD, drager personer med ASD ofte fordel af lignende indkvartering og støttetjenester.

Antal sociale tjenester/velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner/grupper med ASD:

I alt er der ca. 5 sociale tjenester og velfærdscentre, der drives på Cypern under beskyttelse og støtte fra ministeriet for arbejde, velfærd og social sikring, som er ansvarlig for det sociale beskyttelsessystem og administrationen af de fleste kontant- og naturoldelser på Cypern.

Udover den offentlige sektor tilbydes velfærdsydelser til personer med handicap i hele landet af ikke-statslige organisationer (NGO'er), forældreforeninger, velgørende organisationer, lokale frivillige råd og den private sektor. Socialforvaltningen og Afdelingen for Social Inklusion af Personer med Handicap er ministeriets departementer med ansvar for velfærd for personer med handicap. Forsorgens ydelser er opdelt i tre kategorier:

1. Offentlig bistand, service til ældre og personer med handicap. Tjenester sigter mod at sikre en anstændig levestandard for udsatte grupper af mennesker (f.eks. personer med handicap og enlige forsørgere) og styrke forholdet mellem ældre/handicappede og deres familier og lokalsamfundet. Disse mål nås gennem økonomisk bistand, beskæftigelsesincitamenter og hjemmepleje, dagpleje og boligpleje til ældre og handicappede.
2. Fællesskabsarbejde. Tjenester sigter mod at hjælpe lokalsamfund med at opfylde deres sociale behov og fremme social sammenhængskraft. Samfundsråd og socialforvaltninger driver forskellige sociale ordninger, såsom daginstitutioner, fritidshjem og daginstitutioner for ældre og mennesker med handicap.
3. Service til familier og børn. Tjenester har til formål at hjælpe familier til at udføre deres pligter effektivt og ansvarligt, løse familiekonflikter og beskytte familiemedlemmer mod kriminel adfærd og vold i hjemmet (Ministeriet for Arbejde, Velfærd og Social Forsikring, n.d.).

Beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD:

Data fra EU-SILC indikerer en beskæftigelsesfrekvens for personer med handicap i Cypern på 49,7 % i 2018 sammenlignet med 75,2 % for andre personer og ca. 1,1 point under EU27-gennemsnittet; resulterer i et anslået handicapbeskæftigelsesgab på cirka 25 procentpoint. De samme data indikerer arbejdsløshedsprocenter på henholdsvis 24,7 % og 11,3 % i 2018, og den økonomiske aktivitetsrate for personer med handicap på Cypern var 66,0 % sammenlignet med 84,7 % for andre personer.

Antal offentlige programmer, der understøtter personer med ASD:

Ifølge Cyperns ministerium for undervisning, kultur, sport og unge er der flere offentlige programmer på Cypern, der støtter personer med autismespektrumforstyrrelse (ASD). Selvom det specifikke antal programmer kan variere over tid, præsenterer vi en oversigt over nogle af de vigtigste tilgængelige offentlige programmer:

1. Tidlige interventionsprogrammer: Disse programmer har til formål at yde støtte og intervention til børn med ASD fra en ung alder. De omfatter ofte tjenester såsom tidlig screening, diagnose og interventionsterapier skræddersyet til behovene hos børn med ASD og deres familier.

2. Uddannelsesstøtteprogrammer: Cypern tilbyder specialundervisningstjenester inden for det offentlige skolesystem for at støtte elever med ASD. Disse programmer kan omfatte individualiserede uddannelsesplaner (IEP'er), klasseværelsesindkvartering, specialiserede undervisningsmetoder og støtte fra specialundervisningsprofessionelle.

3. Terapitjenester: Offentlige programmer kan tilbyde adgang til forskellige terapier for personer med ASD, såsom taleterapi, ergoterapi og adfærdsterapi. Disse terapier hjælper personer med ASD med at udvikle kommunikationsevner, forbedre sociale interaktioner og håndtere adfærd.

4. Sociale støtteprogrammer: Offentlige programmer giver ofte sociale støttetjenester til personer med ASD og deres familier. Dette kan omfatte støttegrupper, rådgivningstjenester og samfundsaktiviteter designet til at fremme social inklusion og velvære.

5. Overgangsprogrammer: Overgangsprogrammer hjælper personer med ASD med overgangen fra skole til voksenliv. Disse programmer kan give erhvervsuddannelse, jobformidling og støtte med selvstændige livsfærdigheder for at hjælpe personer med ASD med at blive mere selvforsynende.

Kønsforskelle mellem personer med ASD:

På Cypern, som i mange andre dele af verden, er der en bemærkelsesværdig kønsforskel blandt personer med ASD. Mænd diagnosticeres hyppigere end kvinder. Forholdet mellem mænd og kvinder diagnosticeret med ASD på Cypern er cirka 4:1. Det betyder, at for hver kvinde diagnosticeret med ASD, er der omkring fire mænd diagnosticeret med tilstanden (Stavros Trakoshis et al., 2020).

Uddannelsesniveau for personer med ASD:

Personer med handicap (i alderen 30-34) er mindre tilbøjelige til at gennemføre en videregående uddannelse end deres neurotypiske jævnaldrende, og denne tendens forstærkes i det bredere udvalg for aldersgruppen 30-39. Generelt klarer Cypern sig en anelse bedre end EU-gennemsnittet på disse to foranstaltninger, men der er stadig en betydelig forskel mellem resultaterne for unge handicappede og andre unge. Derudover udgør unge i alderen 25-29 på Cypern omkring 41 % af befolkningen, mens de i alderen 29 til 35 og derover tegner sig for omkring 37 %.

2.1 Landets profil

2.1.2 Danmark

Den samlede procentdel af personer med ASD:

I Danmark er forekomsten af Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASD) dokumenteret gennem forskellige kilder. Ifølge data fra Wisevoter (2023) er autismsfrekvensen anslået til 403,84 individer pr. 100.000 mennesker, hvilket svarer til en samlet befolkning på 23.434 individer med ASD. Mere omfattende nationale undersøgelser indikerer dog et væsentligt højere skøn. Ifølge Autisme Foreningen (2023) afslører data fra Social- og Boligstyrelsen, at cirka 65.000 personer, eller 1,1 % af Danmarks befolkning, har en officielt diagnosticeret autistmetilstand. Procentdelen er markant højere blandt børn og unge, med 2 % af personer mellem 0 og 17 år diagnosticeret med autisme, og op til 3,4 % af 16-årige diagnosticeret ved udgangen af 2018. Disse tal kan undervurdere den sande prævalens af ASD, da de udelukker diagnoser stillet af private specialister og undlader at fange udiagnosticerede personer, hvilket tyder på, at det faktiske antal personer med ASD i Danmark kan være endnu højere.

Institutioner, der fokuserer på autismspektrumforstyrrelser

I Danmark har flere institutioner fokus på autismspektrumforstyrrelser (ASD), der leverer diagnose, behandling, støttetjenester og forskning. Nogle fremtrædende institutioner omfatter:

1. Center for Autisme: En førende institution i Danmark med speciale i diagnosticering og behandling af ASD. Det tilbyder omfattende vurderingstjenester, terapeutiske interventioner og støtte til personer med ASD og deres familier.
2. Autismeklinikken på Aarhus Universitetshospital: Denne klinik yder specialiserede diagnostiske evalueringer og tværfaglige interventioner til personer, der mistænkes for at have ASD. Det udfører også forskning for at fremme forståelse og behandling af autisme.
3. Børne- og Ungepsykiatrisk Center: Tilknyttet hospitaler som Rigshospitalet i København tilbyder dette center psykiatriske udredninger, herunder udredninger for ASD, og yder støtte og behandling til børn og unge med autisme.
4. Specialiserede uddannelsesinstitutioner: Adskillige skoler og uddannelsescentre i hele Danmark henvender sig specifikt til studerende med ASD, og tilbyder skræddersyede uddannelsesprogrammer, terapier og støttetjenester for at imødekomme deres unikke behov.
5. Autism Society Denmark: Selvom det ikke er en klinisk institution, spiller denne organisation en afgørende rolle i at fortalere for personer med ASD og deres familier. Det giver information, ressourcer og støttenetværk og fremmer bevidstheden om og forståelsen af autisme i det danske samfund.

Antal organisationer (offentlige, ngo'er, private), der er vært for personer med ASD i deres boliger

Der er flere organisationer i Danmark, herunder offentlige, ngo'er og private enheder, der tilbyder indkvartering og støtte til personer med ASD. Autisme Selskabet Danmark er et fremtrædende eksempel.

Offentlige organisationer:

Kommunale Botilbud for Autisme (Municipal Housing Facilities for Autism) Regionale Institutioner og Centre for Autisme (Regional Institutions and Centers for Autism)

NGO'er:

Autism Denmark (Autisme Foreningen Danmark) Local Autism Support Groups

Private organisationer:

Huset for Autisme (The House for Autism) AutismeCenter Storstrøm (Autism Center Storstrøm)

Antal sociale tilbud/velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner/grupper med ASD

Danmark har et netværk af sociale ydelser og velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner og grupper med ASD, og yder forskellige former for bistand skræddersyet til deres behov. Der er ikke angivet noget specifikt beløb, og derfor lister vi nogle af dem her:

1. Center for Autisme (Center for Autisme): Tilbyder specialiserede tjenester, herunder rådgivning, terapi og støttegrupper, til personer med ASD og deres familier.
2. Lokale kommunale socialtjenester: Mange kommuner i Danmark tilbyder sociale tilbud og støtteprogrammer til personer med handicap, herunder ASD. Disse ydelser kan omfatte hjælp til bolig, beskæftigelse, uddannelse og daglige livsfærdigheder.
3. Specialiserede autismeklinikker: Visse hospitaler eller sundhedsfaciliteter i Danmark kan have specialiserede autismeklinikker, der leverer diagnostiske vurderinger, terapi og støttetjenester til personer med ASD.
4. Autismeressourcecentre: Nogle regioner i Danmark kan have autismeressourcecentre eller lignende organisationer, der tilbyder information, ressourcer og støtte til personer med ASD og deres familier.
5. NGO'er og støttegrupper: Organisationer som Autism Denmark (Autisme Foreningen Danmark) og lokale autimestøttegrupper kan tilbyde sociale tjenester, fortalervirksomhed og støtte til personer med ASD i Danmark.

Beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD

For voksne med ASD er beskæftigelsesmulighederne varierede, men de forbedres gennem erhvervsuddannelse og støttede beskæftigelsesinitiativer. Offentlige velfærdssystemer yder indkomststøtte til personer, der ikke er i stand til at arbejde, med indsatsen fokuseret på at øge beskæftigelsesegnetheden gennem specialiserede uddannelsesprogrammer. Yderligere detaljer om disse initiativer er tilgængelige i forskning såsom ASDEU DK-rapporten.

Antal offentlige programmer, der støtter personer med ASD

Danmark tilbyder offentlige programmer til støtte for personer med ASD, herunder uddannelses- og erhvervsuddannelsesinitiativer, samt sociale ydelser, der har til formål at forbedre deres livskvalitet.

1. Specialundervisningsprogrammer: Danske skoler tilbyder ofte specialundervisningsprogrammer og støtteydelser, der er skræddersyet til behovene hos elever med ASD. Disse programmer kan omfatte individualiserede uddannelsesplaner, klasseværelsesindkvartering og støtte fra specialundervisningslærere eller hjælpere.
2. Erhvervsuddannelsesprogrammer: Offentlige erhvervsuddannelsesprogrammer kan tilbyde støtte og ressourcer til personer med ASD til at udvikle jobfærdigheder, forfølge beskæftigelsesmuligheder og overgang til arbejdsstyrken.
3. Sociale serviceprogrammer: Kommuner i Danmark kan tilbyde sociale serviceprogrammer designet til at støtte personer med ASD i forskellige aspekter af dagligdagen, såsom bolig, sundhedspleje og samfundsintegration.
4. Statsfinansierede terapitjenester: Offentlige sundhedsydelser i Danmark kan give adgang til terapitjenester, såsom taleterapi, ergoterapi og adfærdsterapi, for personer med ASD.
5. Beskæftigelsesstøtteinitiativer: Offentlige arbejdsformidlingsbureauer eller -programmer kan tilbyde støtte og ressourcer til personer med ASD, der søger beskæftigelse, herunder jobformidlingstjenester, jobcoaching og hjælp til CV-skrivning og interviewfærdigheder.

Kønsforskelle hos personer med ASD

ASD diagnosticeres hyppigere hos mænd end hos kvinder globalt, og denne tendens ses også i Danmark. Nyere forskning peger dog på behovet for en dybere forståelse af kønsforskelle i ASD-diagnose og karakteristika i den danske kontekst. Undersøgelser viser, at kvinder kan blive underdiagnosticeret eller diagnosticeret senere på grund af forskellig symptompræsentation. Mere detaljeret forskning i kønsforskelle i ASD i Danmark kan findes i Neuropsykologisk Praksis rapport og en undersøgelse foretaget af Autism Society Denmark.

Uddannelsesniveau for personer med ASD

Personer med ASD i Danmark har adgang til en række undervisningsydelser, herunder specialundervisningsprogrammer inden for almindelige skoler og specialskoler, der dækker deres behov.

Uddannelsesresultater for personer med ASD i Danmark varierer betydeligt sammenlignet med den generelle befolkning. Data tyder på, at mens personer med ASD udviser tilsvarende rater for fuldførelse af niende klasse sammenlignet med deres neurotypiske jævnaldrende (96,9 % vs 98,5 %), deres fuldførelsesrater for gymnasiet (35,3 % mod 78,2 %) og videregående uddannelse (8,6 % vs 27,0 %) er væsentligt lavere. Beskæftigelsesraterne er også lavere blandt personer med ASD, med kun 27,2 % beskæftiget i en alder af 25, sammenlignet med 77,7 % af den neurotypiske befolkning. En større andel af personer med ASD (56,9 %) er afhængige af offentlig bistand eller invalidepension sammenlignet med 13,5 % af den neurotypiske befolkning.

Disse forskelle er mere udtalte blandt dem, der er diagnosticeret med barndomsautisme, som har en tendens til at have lavere uddannelsesniveau og lavere beskæftigelsesfrekvens sammenlignet med personer, der er diagnosticeret med Aspergers syndrom eller gennemgribende udviklingsforstyrrelse. Mere detaljerede resultater om uddannelsesniveau og beskæftigelse af personer med ASD i Danmark er tilgængelige i JAMA Pediatrics-undersøgelsen af Toft et al.

2.1 Landets profil

2.1.3 Italien

Den samlede procentdel af personer med ASD

Forekomsten af autismespektrumforstyrrelser i Italien er fortsat underdokumenteret. Officielle data fra italienske regioner er sparsomme og identificerer ofte kun 3-4 børn pr. 1.000, hvilket undervurderer sande tal på grund af underdiagnosticering (ANGSA, 2017). Kun én landsdækkende undersøgelse ledet af Scattoni et al. (2023) forsøgte at estimere ASD-prævalens blandt børn i alderen 7-9 på tværs af 198 italienske skoler fra 2016 til 2018. Denne undersøgelse konkluderede, at ASD-prævalensraten blandt italienske børn i alderen 7-9 er cirka 13,4 pr. 1.000, med en mand-til- kvindeforhold på 4,4:1.

Institutioner, der fokuserer på autismespektrumforstyrrelser

Den Europæiske Unions institutionelle rammer omfatter 7 hovedinstitutioner, 7 supplerende organer og over 30 decentraliserede agenturer, der alle arbejder sammen om at tjene EU-borgernes kollektive interesser. I stedet har vi i Italien 4 nøgleinstitutioner, der fokuserer på autisme:

1. Italiensk Fond for Autisme (FIA).
2. ANGSA (Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo): ANGSA blev grundlagt i 1985 og forsvare rettighederne for mennesker med autisme og deres familier. De yder støtte og ressourcer gennem et netværk af regionale foreninger og fokuserer på at forbedre politikker og tjenester relateret til autisme (ANGSA).
3. Autisme Help Desk i Italien
4. Autisme Italien Onlus.

Antal organisationer (offentlige, ngo'er, private), der er vært for personer med ASD i deres boliger

Selvom et præcist antal ikke er tilgængeligt, er der i Italien adskillige typer organisationer, herunder offentlige institutioner, ngo'er og private enheder, der hoster og støtter personer med autismespektrumforstyrrelse (ASD) i deres boliger. Nogle af de fremtrædende inkluderer:

1. ANGSA (Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo): denne nationale sammenslutning forsvare rettighederne for mennesker med autisme og deres familier, og yder støtte og ressourcer gennem et netværk af regionale foreninger.
2. Fondazione Marino per l'Autismo ETS: Belliggende i Reggio Calabria tilbyder denne fond omfattende tjenester til personer med autisme.

Antal sociale tilbud/velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner/grupper med ASD

Flere centrale organisationer og initiativer yder støtte:

1. Autism-Europe: en paraplyorganisation, der repræsenterer næsten 90 medlemsforeninger fra 38 europæiske lande. Disse foreninger arbejder på at forbedre livskvaliteten for mennesker med autisme ved at tilbyde forskellige tjenester og fortaler for deres rettigheder (Autism Europe).
2. Europæisk center for social velfærdspolitik og forskning: engagerer sig i projekter, der omfatter udvikling og støtte af sociale tjenester til udsatte grupper, herunder dem med ASD, på tværs af flere europæiske lande (Eurocentret).

Beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD

I Italien er beskæftigelsesfrekvensen for personer med autisme væsentligt lavere sammenlignet med andre grupper. Arbejdsløshed påvirker uforholdsmæssigt autistiske individer, selv dem med et højere end gennemsnittet uddannelsesniveau. Deres beskæftigelsesfrekvens er mindre end 10 %, hvilket er betydeligt under beskæftigelsesfrekvensen på 47 % for mennesker med handicap og 72 % for personer uden handicap (National Autistic Society). Disse statistikker fremhæver det presserende behov for at fremme inklusion på arbejdspladsen for mennesker med autisme i Italien. Det er dog vigtigt at bemærke, at der mangler opdateret specifik forskning om dette emne i Italien, hvilket er en væsentlig ulempe.

Antal offentlige programmer, der støtter personer med ASD

I Italien støtter flere offentlige programmer personer med autismspektrumforstyrrelse (ASD).

Nøgleinitiativer og organisationer omfatter:

1. Fondazione Italiana per l'Autismo (FIA): Denne fond finansierer adskillige projekter og initiativer, der har til formål at forbedre livet for personer med autisme, herunder forskning, støttetjenester og oplysningskampagner. FIA arbejder tæt sammen med forskellige interessenter for at forbedre livskvaliteten for autistiske personer og deres familier.
2. Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo: ANGSA er en national sammenslutning, der forsvaret rettighederne for mennesker med autisme og deres familier. Det yder støtte gennem et netværk af regionale foreninger, der tilbyder ressourcer, fortalervirksomhed og samfundstjenester.
3. Samarbejde med europæiske initiativer: Italien deltager i bredere europæiske initiativer, der har til formål at støtte personer med ASD. Disse initiativer involverer ofte samarbejdsprojekter, der fokuserer på forskning, bedste praksis og politikudvikling for at forbedre støttetjenester på tværs af Europa (Autism Europe & Autism Society).

Kønssforskelle hos personer med ASD

I Italien anslås det, at omkring 1 ud af 77 børn (i alderen 7-9 år) har autismspektrumforstyrrelser (ASD), med en højere prævalens hos mænd, som er 4,4 gange mere tilbøjelige til at blive ramt end kvinder. Disse kønssforskelle i forekomsten af autisme er genstand for igangværende forskning. For eksempel undersøger forsker Valentina Gigliucci oxytocins rolle i at forklare disse forskelle. Oxytocin er et hormon, der er involveret i udviklingen af følelsesmæssige og sociale bånd, og det varierer mellem mænd og kvinder. Hendes forskning har til formål at identificere nye terapeutiske mål og markører for tidlig diagnose af ASD (Fondazione Veronesi, 2023).

Uddannelsesniveau for personer med ASD

I Italien går elever med diagnosen autisme regelmæssigt i skole og bliver støttet af speciallærere. I 2021-2022 udgør neurodivergerende studerende 3,8 % af den samlede elevpopulation (Asperger Online, 2023). På trods af stigningen i specialiserede lærere er der fortsat udfordringer med inklusion. I øjeblikket er der over 26.000 speciallærere i Italien, men andelen af lærere uden specifik uddannelse er fortsat høj med 32 %. Der er dog ingen pålidelige kilder vedrørende det nøjagtige antal personer med autisme, der fortsætter deres studier efter gymnasiet i Italien (Asperger Online, 2023).

2.1 Landets profil

2.1.4 Republikken Nordmakedonien

Den samlede procentdel af personer med ASD

På nordmakedonsk mangler der data, der angiver det samlede antal personer med handicap og dataene om antallet af forskellige typer af handicap. De seneste oplysninger om befolkningen fra den sidste folketælling i RN Makedonien i 2021 har endnu ikke givet et præcist billede af situationen. Resultaterne viser, at 94.412 personer med handicap i Makedonien repræsenterer 5% af den samlede befolkning i RN Makedonien. Dette tal er væsentligt lavere end Verdenssundhedsorganisationens.

Institutioner, der fokuserer på autismespektrumforstyrrelser

Ingen specificerede institutioner har målgruppen, kun dem med autismespektrumforstyrrelser. Alle spørgsmål rettet mod befolkningen med autismespektrumforstyrrelser er indarbejdet i institutionerne rettet mod befolkningen med handicap. Regeringen, Arbejds- og Socialministeriet, Undervisningsministeriet, Sundhedsministeriet og Arbejdsformidlingen forsøger at forbedre rettighederne og mulighederne for personer med ASD.

Antal organisationer (offentlige, ngo'er, private), der er vært for personer med ASD i deres boliger

Der er 29 offentlige daginstitutioner for mennesker med særlige behov, 13 fra NGO'er og 3 klubber fra NGO'er.

Organiseret liv med støtte til mennesker med handicap Skopski (Volkovo) Vardarski (Negotino). Ydelser: selvstændig og organiseret bopæl i en separat boligenhed, konstant eller lejlighedsvis hjælp fra professionelle eller andre personer til at realisere grundlæggende livsbehov, sociale, arbejdsmæssige, kulturelle, rekreative og andre behov. Brugere: personer med psykiske eller fysiske handicap, børn uden forældre og forældreomsorg og børn med uddannelsesmæssige og sociale problemer.

I RN Makedonien tager flere aktive organisationer små, men meget betydningsfulde skridt i at forbedre uddannelsen, beskæftigelsen og livskvaliteten for personer med autismespektrumforstyrrelse, såvel som at støtte familierne og alle fagfolk, der relaterer til mennesker med ASD:

1. Blue Firefly (Sina svetulka): Organisationens mission er: "Forbedring af livskvaliteten for personer med autisme og deres familier, øge bevidstheden om potentialet hos børn og voksne med autismespektrumforstyrrelser gennem uddannelse og direkte støtte til børn og voksne med autisme, deres familier, fagfolk og den brede offentlighed." Organisationen gennemfører forskellige projekter og organiserer individuel behandling af børn og personer med ASD, samt støtter familierne med en vision om "Inklusion af mennesker med en autistisk spektrumforstyrrelse på alle samfundets områder."
2. Macedonian Scientific Society for Autism (MSSA): Macedonian Scientific Society for Autism er en organisation, der leverer ressourcer til at hjælpe mennesker med autismespektrumforstyrrelser og deres familier, institutioner og ngo'er, der arbejder på dette område, yder videnskabelig forskning, uddannelse og professionel støtte i inkluderende samfund, hvor mennesker med autismespektrumforstyrrelse og deres familier har et livskvalitet.
3. In my World (Bo mojot svet): Borgerforeningen til behandling af personer med autisme, ADHD og Aspergers syndrom. Foreningen går ind for at forbedre og fremme bedre levestandarder for denne kategori af borgere, forbedre sociale rettigheder og friheder, uddanne, formidle erfaringer og "best practices" fra udviklede lande, miljø og økologi, fremme og støtte videnskabelig forskning mv.

Antal sociale tilbud/velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner/grupper med ASD

I Republikken Nordmakedonien gennemføres afinstitutionaliseringsprocessen, som på den ene side indebærer udtræden af modtagere fra socialsikringsinstitutioner og på den anden side udvikling af sociale tjenester i hjemmet, samfundet og ikke-familiebeskyttelsestjenester, som understøtter uafhængighed, uafhængigt liv, inklusion og handling af personer med handicap i samfundet, samt ydelse af hjælp og støtte til deres familier.

Den internationale og nationale lovgivning for børn og personer med handicap og de nuværende processer for transformation og udvikling af sociale tjenester gennem processerne med decentralisering og deinstitutionalisering i Republikken Nordmakedonien i systemet med social beskyttelse som en service i samfundet for børn og personer med handicap, i kontinuitet har netværket af daginstitutioner været under udvikling siden 2000.

Etableringen af daginstitutioner udføres efter bestemmelserne i lov om social beskyttelse og regelbogen om metode, omfang, normer og standarder for udbud af sociale ydelser til dagtilbud, rehabilitering og reintegration samt resocialisering og rum, midler, personale fastlagt efter kvalifikationsgrad og profiler efter ydelsestype og antal brugere samt nødvendig dokumentation for en daginstitution, et genoptræningscenter og et resocialiseringscenter. De åbnede daginstitutioner fungerer som organisatoriske enheder i de tværkommunale centre for socialt arbejde og er fuldt finansieret af Arbejds- og Socialministeriet.

Dagtilbuddet yder daglig pleje, ernæring, vedligeholdelse af personlig hygiejne, individuelle aktiviteter for at tilegne sig livs- og arbejdskompetencer, pædagogiske, sociale, kulturelle og rekreative aktiviteter, forebyggende aktiviteter, rådgivning, uddannelse, faglig støtte, social støtte til personer og deres familier og andre relaterede aktiviteter, afhængigt af brugernes behov. Dagtilbuddene yder ydelser til op til 24 brugere med funktionsnedsættelser i én institution, som muliggør kvalitetspleje, mulighed for at implementere individuel tilgang og behandlinger samt gruppearbejde af specialpædagoger og rehabilitatorer, talepædagoger, psykologer, fysioterapeuter mv. andre profiler. I Republikken Nordmakedonien er daginstitutioner for handicappede åbne og fungerende i byområder, hvilket muliggør let samarbejde med alle andre institutioner på lokalt niveau (uddannelses-, social-, sundhedsinstitutioner osv.) og integration til brugere i lokalsamfundet.

Ministeriet for arbejde og socialpolitik åbnede daginstitutioner i Kriva Palanka, Berovo, Bitola, Gevgelija, Gostivar, Delchevo, Makedonski Brod, Kavadarci, Sveti Nikole, Kichevo, Kumanovo, Prilep (center for personer med handicap, center for personer med cerebral parese), Probishtip, Skopje (center for mennesker med handicap, center for mennesker med cerebral parese, center for børn med autisme og center for børn og mennesker med Downs syndrom), Tetovo, Veles, Shtip (center for mennesker med handicap og center for børn med autisme), Vinica, Resen, Kruševo, Debar, Kratovo, Strumica, Kočani, Makedonska Kamenica og Valandovo. Inden for JU Institutet for Rehabilitering af Børn og Unge-Skopje fungerer dagcentret for udviklingshæmmede over 26 år som en særskilt afdeling. Over 450 brugere indgår i dagtilbuddene.

Alle daginstitutioner arbejder fem dage om ugen 8 timer dagligt, og arbejdstidens begyndelse og afslutning i de enkelte institutioner tilpasses brugernes og deres forældres behov. Brugerne benytter daginstitutionens ydelser gennem organiseret ankomst og hjemkomst. En af Arbejds- og Socialministeriets prioriterede retninger er at udbygge netværket af daginstitutioner i de kommuner, hvor dagtilbud til mennesker med handicap endnu ikke er udviklet.

Ministeriet for arbejde og socialpolitik medfinansierer også seks daginstitutioner for unge og voksne med psykiske handicap, styret af det republikanske og regionale center for støtte til mennesker med intellektuelle handicap "PORAKA" fra Skopje og Negotino.

Beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD

De data, der viser den voksne befolkning med ASD i Makedonien, mangler. Ingen tal angiver beskæftigelsesstatus blandt voksne med autisme, såvel som deres indkomst. De fleste af dem med højt fungerende ASD er ikke diagnosticeret og arbejder på det åbne arbejdsmarked. De fleste af de voksne med ASD-diagnose og udfordrende adfærd er en del af beskyttede virksomheder eller daginstitutioner. Desværre er der ingen specificerede data om beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD i RN Makedonien. Som et eksempel foretog M. Miloschevska 2021 forskning i 65 virksomheder i Makedonien om holdninger og meninger hos makedonske virksomheders arbejdsgivere og deres ansatte vedrørende ansættelse af personer med autisme og Downs syndrom. Arbejdsgiverne har ikke ansat personer med ASD i deres virksomheder, men de har heller ingen interesse i at ansætte en.

Antal offentlige programmer, der støtter personer med ASD

Udkastet til den nationale strategi for rettigheder for personer med handicap 2023-2030 indeholder en masse handlinger, der skal understøtte forskellige aspekter af hverdagen. Der er ikke specifikke handlinger rettet mod personer med ASD, men alt, hvad der vedrører befolkninger med et handicap, omfatter også personer med autisme. I den nationale strategi er der ét overordnet strategisk mål, som skal give 2030 øget dækning og adgang til kvalitetsydelser til børn og mennesker med handicap og deres familier som en støtte til et selvstændigt liv og passende levestandard. Strategien har yderligere fire specifikke mål:

- Den første havde til formål at forbedre kvaliteten, adgangen og tjenesterne i førskoleinstitutioner for børn med handicap;
- Den anden havde til formål at forbedre de sociale ydelser for børn og mennesker med handicap i samfundet;
- Den tredje sigtede mod passende sociale og økonomiske kompensationer for passende livsstandarde;
- Og den sidste søger at give den handicappede et selvstændigt liv i samfundet.

Kønsforskelle hos personer med ASD

I mangel på nationalt register og officielle data anslås det, at der i RN Makedonien, som i mange andre dele af verden, er en bemærkelsesværdig kønsforskel blandt personer med ASD. Der er flere mænd diagnosticeret med ASD end kvinder.

Uddannelsesniveauet for personer med ASD

De fleste af børnene med ASD og udfordrende adfærd er en del af specialskoler, specialenheder eller i de sidste år med inklusionsprojekter, er de en del af almindelige klasser. De fleste af børnene med højt fungerende ASD er ikke diagnosticeret og er en del af almindelige klasser. Med passende støtte fra forældre og lærere vil personer med ASD sandsynligvis gennemføre en videregående uddannelse med succes. Desværre er lærerne ikke godt forberedt til at støtte eleverne med ASD. På grund af utilstrækkelig støtte afsluttede børnene kun folkeskolen og gymnasiet – data om antallet af elever med ASD er ikke tilgængelige.

2.1 Landets profil

2.1.5 Irland

Udbredelse af autisme

Forekomsten af autisme i Irland varierer betydeligt alt efter region. Ifølge National Council for Special Education har omkring én ud af hver 65 mennesker i Irland en autismediagnose (Togher, 2023). Derudover estimerede Health Service Executive (HSE) i Irland forekomsten af autisme i befolkningen til at være én ud af 65 (Doyle & Kenny, 2022). En anden undersøgelse indikerede imidlertid en estimeret prævalens af autisme på 2,9 % hos børn i skolealderen i Nordirland, hvilket var signifikant højere end de 1,5 %, der blev anslået i Irland i samme aldersgruppe, men flere år tidligere (A & Strunecký, 2019). Dette kan tyde på en større forekomst af voksne med ASD i Nordirland.

Beskæftigelse og indkomst

Der er en overraskende mangel på forskning om beskæftigelse og indtjening af personer med ASD i Irland, og søgninger på tværs af flere akademiske tidsskrifter og nationale rapporter var kun i stand til at afsløre følgende. Omkring 80 % af mennesker med autisme i Irland er arbejdsløse (Tracey, 2020), og AslAm anslår, at 85 % af autister er underbeskæftigede, selvom der ikke kunne findes nogen akademisk undersøgelse. Selvom der i øjeblikket ikke er nogen konkrete data om indtjeningen for autistiske individer i Irland, tyder det faktum, at en stor del kan være underbeskæftiget, på, at autister får betydeligt mindre løn end ikke-autister og er mere tilbøjelige til at blive ansat i roller, der ikke udnytter deres potentiale eller færdigheder tilstrækkeligt.

Uddannelsesmæssige resultater

Undersøgelser har vist, at andelen af postsekundære uddannelsesdeltagelser for unge med ASD er væsentligt lavere end den generelle befolkning, hvor tidligere forskning tyder på, at 40 % eller færre personer med ASD nogensinde går på college, og meget få opnår en grad Shattuck et al. (2012). Derudover har overgangen af unge med ASD til eftergymnasial uddannelse fået begrænset opmærksomhed, hvilket understreger behovet for at forstå og adressere denne befolknings betydelige behov, når de forfølger videregående uddannelse (Pinder-Amaker, 2014). Ydermere er resultaterne af postgymnasial uddannelse for unge med ASD blevet rapporteret at være svagere sammenlignet med unge med andre handicap (Ditchman et al., 2017). Dette tyder på, at personer med ASD kan stå over for yderligere udfordringer med at få adgang til og fuldføre eftergymnasial uddannelse i Irland, som ikke opleves af personer med andre handicap. Litteraturen understreger vigtigheden af at udstyre unge med ASD med de nødvendige færdigheder og støtte til at navigere overgangen til voksenlivet med succes, herunder adgang til passende uddannelsesmuligheder (Test et al., 2014).

2.1 Landets profil

2.1.6 Den Europæiske Union

Den samlede procentdel af personer med ASD

Ifølge Elsabbagh et al. (2012) anslås det, at der er fem millioner mennesker i Europa, som er på autismspektret. Det er dog væsentligt at bemærke, at disse data kun er et skøn på grund af begrænsninger i dataindsamling og inklusionskriterier.

Europa-Kommissionen har udtalt, at "EU mangler tilstrækkelige data til at teste hypoteser om sekulære ændringer i forekomsten af autisme. På grund af specifikke metodiske begrænsninger kan de høje prævalensrater rapporteret i nylige autismeundersøgelser i EU og USA ikke bruges til at drage absolutte konklusioner om dette spørgsmål" (Montserrat, 2005).

Institutioner, der fokuserer på autismspektrumforstyrrelser

Den Europæiske Unions institutionelle ramme består af syv hovedinstitutioner, syv yderligere organer og over 30 decentraliserede agenturer, der alle samarbejder om at tjene EU's og dets borgeres kollektive interesser. Disse enheder, herunder omkring 20 specialiserede EU-agenturer og -organer, udfører lovgivningsopgaver og støtter politikudformning på tværs af forskellige sektorer (kilde Eurostat).

Antal organisationer (offentlige, ngo'er, private), der er vært for personer med ASD i deres boliger

Det præcise antal organisationer, der tilbyder indkvartering til personer med ASD sammen med andre ressourcer, er ikke endeligt estimeret. EU anerkender dog mindst 300 "decentraliserede" organisationer, der arbejder under EU's politikker. Disse decentraliserede enheder er spredt ud over Europa og behandler spørgsmål, der påvirker hverdagen for ca. 450 millioner EU-indbyggere. Eksempler omfatter fødevarer sikkerhed, sundhedspleje, juridiske forhold, transportsikkerhed, forebyggelse af stofmisbrug og miljøbeskyttelse.

Antal sociale tilbud/velfærdscentre, der støtter enkeltpersoner/grupper med ASD

De fire primære beslutningstagningstjenester og -centre – Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen – guider lovgivningsprocesser, hjulpet af organer som Den Europæiske Unions Domstol og Den Europæiske Centralbank. Med en stab på omkring 60.000 embedsmænd, der betjener 450 millioner europæere, fungerer EU effektivt sammenlignet med sine nationale modparter, såsom det franske finansministerium, der beskæftiger 140.000 til en befolkning på 67 millioner (kilde Eurostat).

Beskæftigelse og indkomst for voksne personer med ASD

Beskæftigelsesfrekvensen (kilde Eurostat) blandt den autistiske befolkning er mindre end 10 %, betydeligt lavere end frekvensen på 47 % for personer med andre handicap og 72 % for dem uden handicap. Autistiske individer er ofte underbeskæftigede, arbejder i usikre eller kortvarige stillinger med lave lønninger, ofte i institutioner eller beskyttede omgivelser, og har en øget risiko for fattigdom og social udstødelse. Mens specifikke indkomststatistikker ikke blev identificeret i forskningen, modtager autistiske individer typisk statsstøtte i henhold til reglerne og handlingerne i hvert EU-land.

Antal offentlige programmer, der støtter personer med ASD

Den Europæiske Union finansierer eller medfinansierer aktivt adskillige offentlige programmer, som alle har til formål at hjælpe udsatte befolkningsgrupper. Blandt deres primære strategier er at fremme inkludering for forskellige og handicappede befolkningsgrupper. Denne strategi understreger EU's forpligtelse til at sikre, at personer med alle baggrunde og evner har lige adgang til muligheder og ressourcer. Gennem finansieringsinitiativer og samarbejde med forskellige interessenter nedbryder EU barrierer og skaber et mere rummeligt samfund, hvor alle kan deltage fuldt ud og bidrage meningsfuldt. Ved at prioritere inklusion af forskelligartede og handicappede befolkningsgrupper viser EU sit engagement i at fremme et mere retfærdigt og tilgængeligt samfund for alle.

Kønsforskelle hos personer med ASD

Nylige statistiske data om kønsforskelle blandt individer med ASD mangler, og den sidste indsendelse til Eurostat fandt sted i 2013. Tidligere data tyder på en højere prævalens af ASD-diagnose hos mænd sammenlignet med kvinder, som understøttet af forskning (Halladay et al., 2015). . Nogle forskere nævnte især, at drenge/mænd diagnosticeres med ASD omkring fire gange hyppigere end piger/kvinder (Kirkovski et al. 2013; Van Wijngaarden-Cremers et al. 2014; Rutherford et al. 2016; Baio et al. 2018). Nogle undersøgelser argumenterer dog imod signifikante kønsforskelle, idet de hævder, at kvinder effektivt kan camouflere ASD-karakteristika (Fombonne, E., 2020).

Uddannelsesniveauet for personer med ASD

I Europa står autister over for store udfordringer inden for uddannelse, arbejde og sundhedspleje. De kæmper ofte for at få den støtte, de har brug for i skolen, hvilket fører til høje arbejdsløshedsprocenter. Denne forskelsbehandling påvirker hele deres liv. Ifølge statistikker udvalgt af Autism Europe, støder autistiske individer på betydelige barrierer for adgang til uddannelse, ofte udelukket fra almindelige uddannelsesmiljøer eller utilstrækkelig støtte i inkluderende miljøer.

I Den Europæiske Union er omkring 70 % af autistiske børn uddannet i almindelige skoler, ifølge forskellige rapporter, herunder data fra Autism-Europe, National Autistic Society og European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Dette gælder især for dem med højere fungerende autisme eller Aspergers syndrom, hvor behovet for yderligere støtte kan være lavere sammenlignet med dem med mere alvorlige former for autisme. I et almindeligt undervisningsmiljø deltager personer med autismespektrumforstyrrelse (ASD) typisk gennem grundskolen og den tidlige sekundære skole.

Men på trods af at de er indskrevet i almindelige omgivelser, står mange af disse studerende over for betydelige udfordringer relateret til sensorisk følsomhed, social interaktion og akademisk pres. Skoler har ofte forskellige niveauer af støtte, og nogle elever kan gå over til specialiserede skoler, efterhånden som de udvikler sig gennem deres uddannelse.

Afslutningsvis står autister over for store udfordringer inden for uddannelse, arbejde og sundhedspleje. De kæmper ofte for at få den støtte, de har brug for i skolen, hvilket fører til høje arbejdsløshedsprocenter. Denne forskelsbehandling påvirker hele deres liv.

Antal offentlige programmer, der støtter personer med ASD

Den Europæiske Union finansierer eller medfinansierer aktivt adskillige offentlige programmer, som alle har til formål at hjælpe udsatte befolkningsgrupper. Blandt deres primære strategier er at fremme inkludering for forskellige og handicappede befolkningsgrupper. Denne strategi understreger EU's forpligtelse til at sikre, at personer med alle baggrunde og evner har lige adgang til muligheder og ressourcer. Gennem finansieringsinitiativer og samarbejde med forskellige interessenter nedbryder EU barrierer og skaber et mere rummeligt samfund, hvor alle kan deltage fuldt ud og bidrage meningsfuldt. Ved at prioritere inklusion af forskelligartede og handicappede befolkningsgrupper viser EU sit engagement i at fremme et mere retfærdigt og tilgængeligt samfund for alle.

Kønsforskelle hos personer med ASD

Nylige statistiske data om kønsforskelle blandt individer med ASD mangler, og den sidste indsendelse til Eurostat fandt sted i 2013. Tidligere data tyder på en højere prævalens af ASD-diagnose hos mænd sammenlignet med kvinder, som understøttet af forskning (Halladay et al., 2015). . Nogle forskere nævnte især, at drenge/mænd diagnosticeres med ASD omkring fire gange hyppigere end piger/kvinder (Kirkovski et al. 2013; Van Wijngaarden-Cremers et al. 2014; Rutherford et al. 2016; Baio et al. 2018). Nogle undersøgelser argumenterer dog imod signifikante kønsforskelle, idet de hævder, at kvinder effektivt kan camouflere ASD-karakteristika (Fombonne, E., 2020).

Uddannelsesniveauet for personer med ASD

I Europa står autister over for store udfordringer inden for uddannelse, arbejde og sundhedspleje. De kæmper ofte for at få den støtte, de har brug for i skolen, hvilket fører til høje arbejdsløshedsprocenter. Denne forskelsbehandling påvirker hele deres liv. Ifølge statistikker udvalgt af Autism Europe, støder autistiske individer på betydelige barrierer for adgang til uddannelse, ofte udelukket fra almindelige uddannelsesmiljøer eller utilstrækkelig støtte i inkluderende miljøer.

I Den Europæiske Union er omkring 70 % af autistiske børn uddannet i almindelige skoler, ifølge forskellige rapporter, herunder data fra Autism-Europe, National Autistic Society og European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Dette gælder især for dem med højere fungerende autisme eller Aspergers syndrom, hvor behovet for yderligere støtte kan være lavere sammenlignet med dem med mere alvorlige former for autisme. I et almindeligt undervisningsmiljø deltager personer med autismspektrumforstyrrelse (ASD) typisk gennem grundskolen og den tidlige sekundære skole.

Men på trods af at de er indskrevet i almindelige omgivelser, står mange af disse studerende over for betydelige udfordringer relateret til sensorisk følsomhed, social interaktion og akademisk pres. Skoler har ofte forskellige niveauer af støtte, og nogle elever kan gå over til specialiserede skoler, efterhånden som de udvikler sig gennem deres uddannelse.

Afslutningsvis står autister over for store udfordringer inden for uddannelse, arbejde og sundhedspleje. De kæmper ofte for at få den støtte, de har brug for i skolen, hvilket fører til høje arbejdsløshedsprocenter. Denne forskelsbehandling påvirker hele deres liv.

Projektpartnere

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

